

**Звіт про громадське обговорення
проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до
постанов Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1994 р. № 560
та від 23 серпня 1994 р. № 582»**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проекту акта, що виносилися на обговорення:

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1994 р. № 560 та від 23 серпня 1994 р. № 582» (далі – проект постанови).

Проект постанови розроблено на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 06.10.20 №40762/1/1-20 до Закону України від 03.09.20 №870-IX «Про внесення змін до ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо уточнення деяких положень», а також рад зміни запропоновано із власної ініціативи.

Мета розроблення – приведення у відповідність нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також оновлення системи надання державної підтримки найкращих молодих вчених, визначеної Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», що забезпечить посилення їх мотивації до подальшого розвитку наукової діяльності та провадження її на високому рівні.

Проектом постанови врегульовуються питання стосовно:

- усунення обмежень щодо можливості брати участь у конкурсі на здобуття стипендій всіх молодих вчених, які відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» мають статус молодого вченого;
- вдосконалення умов та процедури визначення претендентів на здобуття стипендій Кабінету Міністрів України та Президента України;
- надання можливості стипендіатам отримувати стипендії весь період часу, на який їх призначено, незалежно від віку стипендіата;
- внесення змін до розподілу функцій і повноважень організаторів конкурсних відборів;
- залучення рад молодих вчених та інших дорадчих органів, які представляють інтереси молодих вчених, до процедури конкурсних відборів;
- встановлення умов і механізмів припинення виплати стипендій та поновлення таких виплат.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Проект акта було розміщено в розділі «Громадське обговорення» офіційного веб-сайту Міністерства освіти і науки України (<http://surl.li/ahuhk>) з 30 серпня 2021 року.

Зауваження та пропозиції від громадськості приймалися до 14 вересня 2021 року в письмовому вигляді на електронну пошту petrenko@mon.gov.ua.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Протягом встановленого для обговорення з громадськістю терміну в обговоренні взяли участь, надали зауваження та пропозиції Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки, Національна академія наук України, Рада молодих вчених НАНУ, Рада молодих вчених МОН, Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І. Веркіна НАНУ, Київський національний університет будівництва і архітектури, Інститут термоелектрики НАН та МОН України, Інститут проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАНУ, Інститут гідробіології НАНУ, доктор фізико-математичних наук, в.о. директора Навчально-наукового центру «Фізико-хімічного матеріалознавства» НАНУ Шірінян Арам Сергійович.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

До проекту акта було надано наступні пропозиції.

1. Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки запропонував:

- зберегти норму, що Комітет затверджує розподіл стипендій між ЗВО, науковими установами та організаціями на підставі мотивованого подання МОН, відомств, національних галузевих академій наук, із врахуванням рейтингових списків та відповідно до кількості молодих вчених зазначених вище підпорядкованих закладів, установ (**враховано**).

- передбачити норму, що всі ЗВО подають свої рекомендації до МОН, для усунення обмежень щодо можливості брати участь у конкурсі на здобуття стипендій всіх молодих вчених, незалежно від відомчої підпорядкованості (**враховано**).

- передбачити норму, що всі подання до Комітету від наукових установ, організацій, ЗВО з питань припинення або поновлення виплати стипендій обов'язково повинні бути погоджені з організацією, яка проводила конкурс на здобуття стипендій (**враховано**).

2. Національною академією наук України запропоновано:

- у першому реченні пункту 4 Положення про стипендії Президента України для молодих вчених слова «підпорядковані Національній академії наук України» замінити словами «перебувають у віданні Національної академії наук України» відповідно до статті 17 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (**враховано**).

- пункт 8 Положення викласти у такій редакції: «Рада організації Національної академії наук України, де працює (навчається) стипендіат, двічі на рік здійснює атестацію його наукової роботи. Організація на підставі рішення ради подає анований звіт про досягнуті ним результати до Президії Національної академії наук України. Національна академія наук України до 25 квітня і 25 жовтня передає Комітетові список атестованих стипендіатів.» (**враховано**).

- вживати замість терміну «припинення виплати стипендії» термін «призупинення виплати стипендії». Окрім того, запропоновано чітко

визначити механізм призупинення виплати стипендії, зокрема момент застосування кожної з підстав для призупинення, визначити процедуру поновлення виплати стипендії, яка призупиняється відповідно до пункту 9 Положення та визначити підстави та порядок припинення виплати стипендії (наприклад, у разі непроходження атестації, звільнення тощо) **(враховано)**.

- у другому реченні пункту 9 Положення слово «трьох» доповнити словом «робочих» **(враховано)**.

Рада молодих вчених Національної академії наук України пропонує у нормі, яка стосується врегулювання питання припинення та поновлення виплати стипендій, визначити перелічені обставини як підставу для тимчасового призупинення таких виплат та уточнити варіанти вирішення питання стосовно такого призупинення при інших обставинах, наприклад, припинення стосунків з організацією, яка висунула стипендіата на здобуття стипендій, але стипендіат продовжує роботу в науковій сфері та зберігає відповідний статус. Також пропонується визначити норму, яка передбачає випадки, коли виплата стипендії припиняється – у разі смерті стипендіата, втрати ним статусу аспіранта, докторанта, наукового чи науково-педагогічного працівника **(враховано)**.

Також зауваження Ради молодих вчених Національної академії наук України стосувались перегляду пункту 8 обох положень стосовно проведення атестації стипендіата двічі на рік. Запропоновано визначити у проекті акта одноразову щорічну атестацію стипендіатів **(не враховано, оскільки здійснення стипендіатом наукової діяльності на високому рівні є умовою продовження виплати стипендії, а проведення відповідного оцінювання лише раз на рік не забезпечить об'єктивних результатів оцінки рівня наукової діяльності стипендіата)**.

Окрім того Радою молодих вчених Національної академії наук України пропонується врегулювати ряд термінологічних хиб проекту, а також у абзаці шостому п. 9 обох положень при зазначенні строку до трьох днів уточнити, що мова йде про робочі дні **(враховано)**.

Радою молодих вчених Національної академії наук України також запропоновано:

- абзац 2 пункту 4 викласти у наступній редакції:

«Особи, які висуваються на здобуття стипендій Президента України, мають відповідати визначенню терміни «молодий вчений», наведеному у Законі України, «Про наукову і науково-технічну діяльність», на час їх висування для участі у конкурсі на здобуття стипендій Президента України» **(враховано)**.

- абзац 1 пункту 5 викласти у наступній редакції:

«Висунення осіб на здобуття стипендій Президента України здійснює вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада (далі - рада) організації за місцем основної роботи (навчання) зазначених осіб у разі наявності підтримки ради молодих вчених чи іншого дорадчого органу який представляє інтереси молодих вчених, аспірантів, докторантів відповідної наукової установи або відділення Президії Національної академії наук.» **(враховано)**.

- пункт 7 викласти у наступній редакції:

«Президія Національної академії наук один раз на рік (до 30 листопада) передає Комітетові з Державних премій України в галузі науки і техніки рекомендації щодо призначення стипендій Президента України на існуючі вакансії. Остаточне рішення про присудження стипендій (до 31 грудня) приймає президія Комітету.» **(враховано)**.

- пункт 8 обох положень викласти у наступній редакції:

«Рада організації Національної академії наук, де працює (навчається) стипендіат, один раз на рік здійснює атестацію його наукової роботи і надсилає анотований звіт про досягнуті ним результати до Президії Національної академії наук.» **(не враховано, оскільки здійснення стипендіатом наукової діяльності на високому рівні є умовою продовження виплати стипендії, а проведення відповідного оцінювання лише раз на рік не забезпечить об'єктивних результатів оцінки рівня наукової діяльності стипендіата)**.

- пункт 9 викласти у наступній редакції:

«Виплата стипендії Президента України може бути припинена Комітетом з Державних премій України в галузі науки і техніки за поданням ради організації, що висувала стипендіата, погодженим з Президією Національної академії наук у випадках, що унеможливають проведення стипендіатом наукових досліджень за основним місцем його роботи терміном більше шести місяців та/чи його звільнення.» **(враховано частково)**.

Фізико-технічним інститутом низьких температур ім. Б.І. Веркіна НАНУ запропоновано:

- в пунктах 1. 5, 6. 7, 8 «національних галузевих академій наук» замінити на «Національної академії наук і національних галузевих академій наук» **(не враховано, оскільки аналогічна форма державної фінансової підтримки найкращих молодих вчених запроваджена окремо для молодих вчених Національної академії наук постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 1994 р. № 582, отже поширення норм постанови Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1994 року № 560 на молодих вчених Національної академії наук України створить дискримінаційні умови для інших молодих вчених, які не мають права брати участь у конкурсах, які оголошуються Національною академією наук України для її молодих вчених)**.

- в пункті 4 слова «на час їх висування» замінити на «на кінцевий термін конкурсу», оскільки остання дата є остаточно визначеною **(не враховано, оскільки створює дискримінаційні умови для окремих учасників конкурсів на здобуття стипендій)**.

- до пункту 9 додати «Нова редакція постанови поширюється на стипендіатів, що вже отримують стипендію» **(не враховано, оскільки запропоновані зміни потребуватимуть поширення всіх норм проекту постанови на таких стипендіатів, що буде значним чином ускладнено, наприклад, стосовно визначення та підтвердження тих періодів, у які виплата мала бути припинена у минулому)**.

Київський національний університет будівництва і архітектури, запропонував:

- у пункті 3 залишити розподіл стипендій КМУ для молодих вчених по науковим установам, організаціям та закладам вищої освіти, що забезпечить посилення мотивації студентів та молодих вчених закладів вищої освіти до подальшого розвитку наукової діяльності в закладах вищої освіти України **(враховано)**.

- у пункті 5 вважати недоцільним заміну письмових рекомендацій не менше двох докторів наук на письмове подання ради молодих вчених чи іншого дорадчого органу який представляє інтереси молодих вчених, що понизить рівень наукової та науково-технічної експертизи **(не враховано, оскільки ради молодих вчених, відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», є колегіальним виборним дорадчим органом, що утворюється для забезпечення захисту прав та інтересів молодих вчених та, окрім того, представники ради молодих вчених входять до складу вищого колегіального керівного органу установи чи органу влади, при якому створено раду молодих вчених, отже визначати цю норму, як таку, що понизить рівень наукової та науково-технічної експертизи не доцільно)**.

- у пункті 8 розробити та надіслати єдину форму звітів за етап та анотованого звіту про досягнуті результати стипендіатів в заклади вищої освіти, що дозволить удосконалити проведення експертизи звітів **(не враховано, оскільки не є предметом регулювання зазначеного проєкту акта)**.

Інститут проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАНУ запропонував врегулювати питання стосовно надання можливості стипендіатам отримувати стипендії весь період часу, на який їх призначено, незалежно від віку стипендіата, зокрема зазначити це у положенні про стипендії Президента України для молодих вчених **(враховано)**.

Пропозиції Інституту гідробіології НАНУ стосувались необхідності у пункті 9 у абзаці 6 збільшити до 10 днів термін отримання Комітетом інформації, визначеної абзацами другим - п'ятим пункту 9 **(враховано)**.

Доктор фізико-математичних наук, в.о. директора Навчально-наукового центру «Фізико-хімічного матеріалознавства» НАНУ Шірінян Арам Сергійович запропонував збільшити вік участі у конкурсах жінок-науковців на стільки років, скільки жінка-науковець має дітей **(не враховано, оскільки запропонована норма не є предметом регулювання зазначеного нормативно-правового акта)**.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Пропозиції, що надійшли під час громадського обговорення опрацьовано та частково враховано.

В подальшому проєкт акта буде направлений на погодження до Міністерства фінансів, Міністерства економіки, Міністерства цифрової трансформації, Національної та галузевих академій наук і на розгляд до Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

В.о. Генерального директора
Директорату науки та інновацій

Григорій МОЗОЛЕВИЧ